

พยาธิของไก่พื้นเมือง

พยาธิตัวแบนในลำไส้เล็กของไก่พื้นเมือง

หมัดชนิดเกาะแน่นเกาะอยู่บริเวณหน้าของไก่พื้นเมือง

หมัด :

หมัดที่พบบ่อยในไก่พื้นเมืองเป็นหมัดชนิดเกาะแน่น ตัวแก่มีสีน้ำตาลเข้มเกาะแน่นอยู่กับผิวหนังบริเวณหัวและมักอยู่เป็นกลุ่มประมาณ 100 ตัว หรือมากกว่านั้น ส่วนปากของหมัดจะฝังลึกลงไปใผิวหนังทำให้แกะออกยาก

อาการ

หมัดจะทำให้ไก่มีอาการระคายเคืองและดูดิ้อแดง ซึ่งอาจทำให้ไก่เล็กตายเนื่องจากเลือดจาง ส่วนไก่ใหญ่การไข่จะลดลง

การควบคุม

โรยตัวไก่ด้วยดีดีทีผง 5% หรือกัมมะถันผง หรือทาบริเวณที่มีหมัดด้วย ส่วนผสมของกัมมะถันผง 1 ส่วน กับน้ำมันก๊าด 4 ส่วน นอกจากนี้ยังทาบริเวณที่มีหมัดด้วยน้ำมันหมู น้ำมันละหุ่ง หรือน้ำมันลินซีด

เนื่องจากว่าตัวอ่อนของหมัดฝังตัวลงไปใดินพื้นคอกลึกประมาณ 15 ซม. แล้วจึงเจริญเติบโตเป็นตัวเต็มวัย ดังนั้นการเทคอนกรีตพื้นคอกไก่จะช่วยตัดวงจรชีวิตของ

ไร :

ไรมีหลายชนิดแต่ที่พบบ่อยและทำอันตรายแก่ไก่คือ ไรแดง มีขนาดเล็ก พบที่ฐานขนและรอบๆ บริเวณกัน

อาการ

ไรแดงจะดูดเลือดไก่ในเวลากลางวัน ทำให้ไก่ระคายเคืองที่ผิวหนัง การให้ไข่ในไก่ไข่จะลดลง ถ้ามีมากจะทำให้เกิดอาการโลหิตจาง และอาจตาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในไก่อายุน้อย นอกจากนี้ ไรแดงยังเป็นตัวแพร่โรคบางชนิด เช่น อหิวาต์ไก่และฝีดาษ เป็นต้น

การควบคุม

ไรแดงส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ในสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการควบคุมต้องกำจัดไรในสิ่งแวดล้อม เช่น คอก คอน และรังวางไข่ โดยการพ่นยาฆ่าแมลง เช่น คาร์บาริล 0.5% มาลาไทออน 0.8-2.0% เป็นต้น

สำหรับที่ตัวไก่เอง อาจใช้ใส่ดินหรือหางไลทูบแช่น้ำ หรือน้ำมีลักษณะขุ่นขาวคล้ายน้ำข้าวขาว ผสมน้ำลงไปพอบประมาณ จับไก่จุ่มเพื่อกำจัดหมัดและไรตามตัวไก่

เอกสารเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการ ฉบับที่ 11

ศูนย์เครือข่ายวิจัยและพัฒนาด้านการปรับปรุงพันธุ์สัตว์ (ไก่พื้นเมือง)

คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

โทรศัพท์/โทรสาร 043 342407

<http://ncab.kku.ac.th>

พยาธิที่สำคัญของไก่พื้นเมือง

พยาธิไส้เดือน :

พยาธิไส้เดือนเป็นพยาธิที่พบบ่อยที่สุดในไก่ พยาธิอาศัยอยู่ในลำไส้เล็กส่วนกลางมีขนาดยาวประมาณ 2-7 ซม. ลำตัวมีลักษณะกลมและมีสีขาวหรือเหลืองอ่อน

อาการ

ไก่ที่มีพยาธินี้จะแสดงอาการซึม ผอมแห้ง และท้องร่วง สัตว์อายุน้อยอาจจะตายเมื่อมีพยาธิเป็นจำนวนมากอุดตันลำไส้ ในไก่ไข่การไข่จะลดลง เวลาผ่าซากจะเห็นพยาธินี้ง่ายในลำไส้เล็ก

การรักษา

ใช้ยาถ่ายพยาธิให้ผลดีที่สุด คือ บีปเปอร์ราซิน โดยผสมน้ำดื่มในขนาด 500 มิลลิกรัมต่อไก่ใหญ่ การให้ยาถ่ายพยาธิควรให้เมื่อไก่มีอายุ 6,16 และ 26 สัปดาห์

พยาธิไส้เดือนในลำไส้เล็กของไก่พื้นเมือง

พยาธิตา :

พยาธิตาเป็นพยาธิตัวกลมพบใต้หนังตาของไก่และสัตว์ปีกอื่นๆ มีลักษณะคล้ายเส้นด้ายยาวประมาณ 8-20 มม. และพบบ่อยๆ ในไก่พื้นเมือง ไก่ติดพยาธินี้โดยการกินแมลงสาบ ซึ่งเป็นตัวนำโรคนี้

อาการ

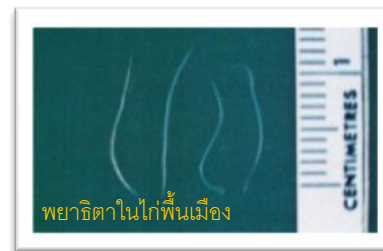
ถ้ามีพยาธิเป็นจำนวนมากในตาจะทำให้ระคายเคือง รบกวนการมองเห็นของไก่ กระพริบตาบ่อยๆ น้ำตาไหล น้ำมูกไหล ตาอักเสบ และไก่อาจจะเอาหัวถูกับปีก

การรักษา

ยกหนังตาขึ้นเพื่อให้เห็นตัวพยาธิแล้วหยดคลอรีโซล 5% หรือน้ำมะเกลือดิบคั้น 1-2 หยด เพื่อฆ่าพยาธิ หลังจากนั้นล้างตาด้วยน้ำสะอาดเพื่อชะล้างพยาธิที่ตาย และนำยาคลอรีโซลหรือน้ำมะเกลือดิบที่เหลือออกออกไป ภายใน 2-3 วัน ตาจะค่อยๆ ดีขึ้น ถ้าหากว่าพยาธิไม่ทำลายตามากเกินไป

การควบคุม

ต้องอาศัยหลักสุขศาสตร์ และกำจัดแมลงสาบซึ่งเป็นที่อาศัยกึ่งกลางของพยาธินี้

พยาธิตาในไก่พื้นเมือง

พยาธิตัวแบน:

พยาธิตัวแบนมีสีขาว แบนคล้ายริบบิ้น และเป็นข้อๆ บางชนิดอาจยาวถึง 15-20 ซม. หัวของพยาธิจะติดอยู่กับผนังลำไส้ พยาธินี้มีเมมเบรนปีกแข็ง มด หอย ไส้เดือนดินและหากบางชนิดเป็นที่เจริญของตัวอ่อนส่วนมากมักเป็นปัญหาในไก่ที่เลี้ยง โดยปล่อยให้หากินเอง เช่น ไก่พื้นเมือง

อาการ

ไก่อาจแสดงอาการอ่อนแอ ซึม และการเจริญเติบโตลดลง อาจมีอาการท้องร่วง สามารถมองเห็นพยาธิได้ง่ายในลำไส้ พยาธิตัวแบนบางชนิดทำให้เกิดเม็ดตุ่มสีขาวตามผนังลำไส้

การรักษา

การรักษาโดยถ่ายพยาธิมักจะไม่ได้ผล อาจใช้ยาแมนโซนินขนาด 100 มิลลิกรัมต่อน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัมผสมในน้ำดื่มหรืออาหารให้กินติดต่อกัน 4 วัน หรือให้มีเบนดาโซล 30 มิลลิกรัมต่อน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม ผสมอาหารให้ไก่กินเพียงครั้งเดียว

การควบคุม

โดยการกำจัดแมลงปีกแข็ง มด ไส้เดือนดิน หอยและหากซึ่งเป็นพาหะของพยาธินี้ให้หมดไปจากบริเวณที่เลี้ยงไก่ รักษาความสะอาดคอกหรือเล้าไก่ อย่าให้ที่อาศัยของพาหะเหล่านั้น